

Samen genieten van het Zweiersdal

Het Zweiersdal is een eeuwenoud landschap dat het waard is om te koesteren. Wij hebben echter gemerkt dat niet iedereen voldoende op de hoogte is van onze gemeenschappelijke taak het dal te beheren zoals in het bestemmingsplan is vastgelegd. Daarom is deze folder gemaakt. Het landschap heeft veel bijzondere kwaliteiten, die zeker de moeite waard zijn om te beschermen. We hopen u met deze enthousiast te maken om een steentje bij te dragen aan het behoud en het herstel van het dal.

Wat kan ik doen met mijn grond in het Zweiersdal?

Om te genieten van het Zweiersdal, is het nodig dat we het reliëf in het landschap en de vele doorzichten behouden en versterken. Dit kan door de grond te gebruiken op een manier dat deze past bij het dal. Om dit makkelijker te maken, zijn er regels opgesteld waar bewoners zich aan moeten houden.

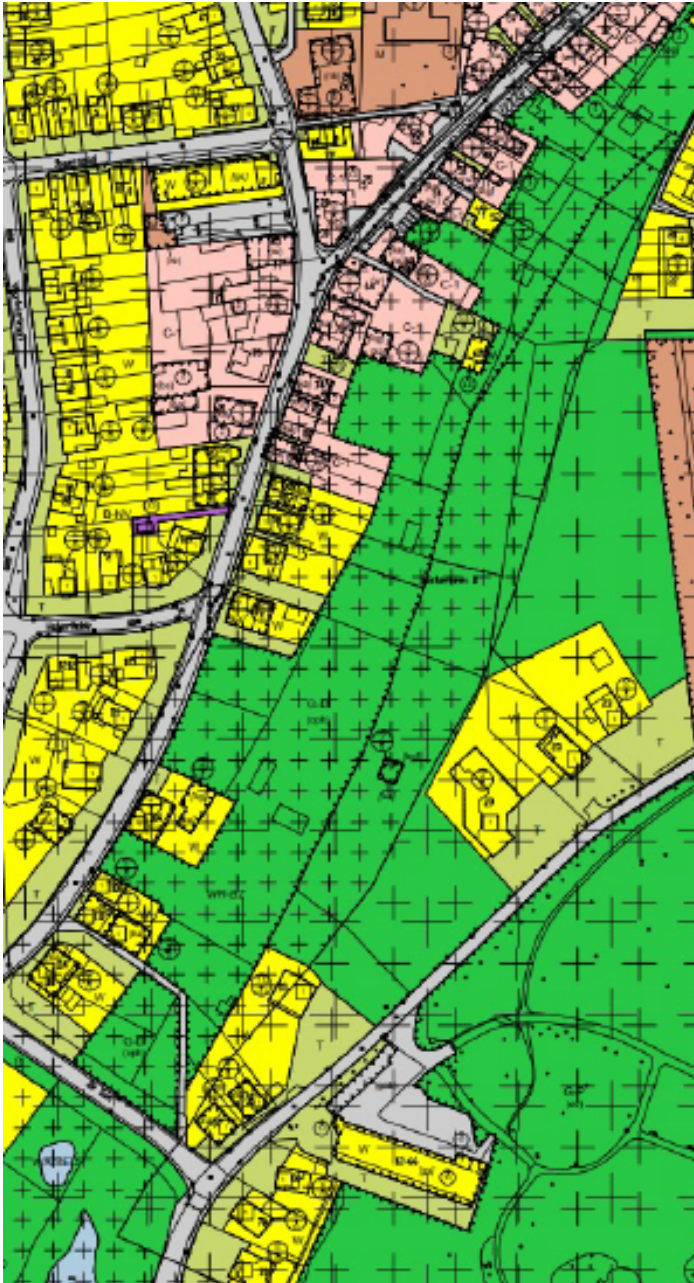
Het is goed te begrijpen als iemand een horizontaal terras wil aanleggen op die lastige dalwand. Of een haag wil aanplanten om zijn tuin af te schermen. Of een tuinhuis wil bouwen. Of bouw materiaal, een caravan en andere spullen wil stallen op zijn grond. Logisch toch? Jazeker, maar deze particuliere wensen kunnen botsen met het algemeen belang. *The tragedy of the commons*: als iedereen zijn eigen belang nastreeft, worden we er met zijn allen slechter van. Dat de kwaliteiten van het Zweiersdal behouden blijven is van een groot algemeen belang. Niet alleen directe bewoners genieten ervan, alle Oosterbekers mogen ervan meegenieten.

In het bestemmingsplan zijn daarvoor regels opgesteld waaraan iedereen zich dient te houden. Deze regels zijn in de dalzone weer anders dan in de bestemmingen dichtbij de woningen. Zo mag je in de dalzone zonder vergunning geen bebouwing neerzetten, bestrating of tuinen aanleggen, gronden egaliseren, beplanting rooien, beplanting aanbrengen, en dergelijke. Ook erfafscheidingen mogen in de dalzone minder hoog zijn, dan op percelen met een woonbestemming. Benodigde vergunningen worden geweigerd als met de werkzaamheden afbreuk wordt gedaan aan het cultuurhistorische karakter van het Zweiersdal.

De bestemmingen rondom de woningen zijn veelal ruimer geformuleerd. Zo mag de erfafscheiding daar meestal hoger zijn, en is de inrichting van de tuin vrij.

Wilt u weten welke regels er gelden voor uw grond?

Op www.ruimtelijkeplannen.nl staat de meest actuele situatie. De nu (2021) geldende regels uit het bestemmingsplan 'Oosterbeek-Zuid 2016' kunt u rechtstreeks vinden via: www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/?planidn=NL.IMRO.0274.bp0178ob-va02 Houd u er rekening mee dat deze regels na verloop van jaren kunnen veranderen. De gemeente actualiseert regelmatig bestemmingsplannen (of Omgevingsplannen).

Uitsnede van de kaart van het bestemmingsplan. De groene kleur in het Zweiersdal is de beschermende bestemming 'Groen - Dalzone'.

Hoe nu verder?

Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid de schoonheid van het Zweiersdal te koesteren, zodat die niet alleen nog op oude foto's zichtbaar is. De gemeente zal daarom, samen met de Omgevingsdienst Regio Arnhem, vaker bewoners aanspreken en indien nodig handhavend gaan optreden. Maar het is ook goed als bewoners onderling hierover het gesprek voeren.

En in de tussentijd...blijf vooral genieten van uw prachtige woonplek.

De kwaliteiten van het Zweiersdal

Geologisch is het Zweiersdal bijzonder als 'asymmetrisch droog dal'. 'Droog', omdat er nauwelijks water in het dal stroomt. Hoe kan dat grote dal dan zijn ontstaan? De verklaring ligt in de laatste ijstijd (116 tot 12 duizend jaar geleden). Er heerste toen een toendraklimaat. Op warme dagen ontdooiden sneeuw en ijs op de bevroren en daardoor ondoorlatende ondergrond. Grote hoeveelheden smeltwater sleepten de bodem uit. De middagzon, die op de oostkant van het dal scheen, was warmer dan de ochtendzon, die op de westkant scheen. Daardoor erodeerde de oostkant meer dan de westkant: vandaar de asymmetrie. Zo ontstond dus het grote droge dal, met een wand die aan de Fangmanweg veel steiler is dan aan kant van de Weverstraat.

In **cultuurhistorisch** opzicht is het dal van grote betekenis. Oosterbeek is ongeveer duizend jaar geleden ontstaan als agrarische nederzetting in het benedendorp. Op een landkaart uit 1660 zien we vooral bewoning in het Zweiersdal en rond het oude kerkje. De Zuiderbeek, die vanaf de Dam door het Zweiersdal stroomt, is de meest oostelijke beek in het dorp; vandaar vermoedelijk de naam 'Oosterbeek'. Door de vroege invloed van de mens op het dal, is de 'archeologische verwachtingswaarde' van de ondergrond hoog: bij graven in de bodem is de kans groot dat je op de menselijke geschiedenis stuit.

De agrarische nederzetting Oosterbeek uit 1660: bewoning bij het oude kerkje en aan het Zweiersdal; vele akkers ('enken') daaromheen, waarvan nu die aan de Bildersweg en Geelkerkenkamp resteren).

Het **landschap** is van een pastorale schoonheid: hier voelen mensen zich thuis, is het leven zoals het zou moeten zijn. Dat gevoel wordt veroorzaakt door een fijnmazige netwerk, gespannen door het reliëf, de vele doorkijkjes en door de grote afwisseling in grondgebruik: bosschages, weilanden, kleine akkertjes. De grote variatie in het dal wordt bovendien gewaardeerd door planten en dieren:

velduil, ransuil, groene specht, salamanders, paarbladig goudveil, eenbloemig parelgras, en vele andere bijzondere soorten voelen zich er thuis. De waardering voor het Zweiersdal is niet iets van de laatste tijd. In bijvoorbeeld een luxe jubileumuitgave van de staatspoorwegen uit 1915 staan foto's van de mooiste plekjes van Nederland en daartoe behoort, hoe kan het ook anders, het Zweiersdal! Nu we in een wereldwijde klimaatcrisis verkeren wordt de functie van het Zweiersdal als groene long steeds belangrijker. Daken, asfalt en stenen zorgen voor zomerse hitte en voor wateroverlast bij hevige buien. Groen zorgt juist voor verkoeling, een soepele infiltratie van regenwater in de bodem en het vastleggen van CO2.

Paginavullende foto van 1915 uit het jubileumboek van de 'Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen' waarin de mooiste plekjes van Nederland zijn vastgelegd.

Vragen?

Heeft u vragen over het Zweiersdal? Twijfelt u over de regels die van toepassing zijn? Neemt u dan contact op met het team Beleid Ruimtelijk Domein van gemeente Renkum, telefoon (026) 33 48 111 of e-mail info@renkum.nl

Wilt u een vergunning aanvragen? Dat doet u via www.omgevingsloket.nl De Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) behandelt de vergunningaanvraag en voert de taken op het gebied van toezicht en handhaving uit. Voor meer informatie: www.odregioarnhem.nl

Dit is een gezamenlijke uitgave van de gemeente Renkum en bewonersvereniging Vijf dorpen in 't Groen

Gemeente Renkum

Juli 2021